

جان بر سر پیمان

(جلد اول)

زندگینامه شهدای نظامی سازمان عقیدتی سیاسی ارتش
(اداره عقیدتی سیلسو نزاکا و حوزه مرکزی سازمان)

نویسنده‌ان:

علی محمد گودرزی

اصغر سهندی

«تبیین نقش سازمان عقیدتی سیاسی ارتش در دفاع مقدس»

سرشناسه	گودرزی، علی محمد - ۱۳۳۸
عنوان و نام پیدایاور	جان بر سرپیمان / نویسنگان علی محمد گودرزی، اصغر سهندی.
مشخصات نشر	تهران: سازمان عقیدتی سیاسی آجا، انتشارات، - ۱۴۰۲
مشخصات ظاهری	ج: مصور، عکس، تموثه.
شیوه	دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۵۱-۷۷۴-۴، ج: ۲، ج: ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۵۱-۷۷۳-۷، ج: ۰-۷۲-۰
فایل	کتابنامه.
مقدار	۹۷۸-۶۲۲-۷۶۵۱-۷۷۴-۴
موضوع	آزادی اسلامی ایران
موضوع	سازمان عقیدتی سیاسی ارتش
موضوع	سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران
موضوع	سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران -- شهیدان
موضوع	جهانگیر ایران و عراق، ۱۹۸۰-۱۹۸۸ -- شهیدان -- سرگشتماه
موضوع	Iran-Iraq war, 1980-1988 -- Martyrs -- Biography
شناخته شننده	شهیدان -- ایران -- سرگشتماه
شناخته شننده	Martyrs -- Iran-- Biography
شناخته شننده	شهیدان -- ایران -- وصیت‌نامه‌ها
شناخته شننده	Martyrs -- Iran-- Wills
شناسه افزوده	سهندی، اصغر - ۱۳۴۴
شناسه افزوده	سازمان عقیدتی سیاسی آجا، انتشارات
ردیمندی کنگره	DSR ۱۶۲۵:
ردیمندی دیوبی	۹۵۵/۰۸۴۳۰۹۲۲:
شماره کتابشناسی ملی	۹۲۹۲۰۱:
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فایل

جان بی سر بیمان (جلد اول) زندگینامه شهدای نظامی سازمان عقیدتی سیاسی ارتش (نیروی زمینی و حوزه مرکزی)

- نویسنده‌گان: علی محمد گودرزی، اصغر سهندی
  - ویراستار: سید محمد تقیی
  - طراحی جلد و صفحه‌آرایی: حمید وطن خواه
  - ناظر چاپ: محمدناصر بیاتی
  - نویت و سال چاپ: اوّل/۱۴۰۲
  - شمارگان: ۳۰۰ نسخه
  - بها: ۴۵۰ تومان
  - شابک جلد اول: ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۵۱-۰۷۲-۰
  - شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۵۱-۷۳-۷
  - ناشر: انتشارات سازمان عقیدتی سیاسی آجا
  - لیتوگرافی، چاپ و صحافی: حایران ارتضی جمهوری اسلامی ایران
  - این کتاب با کاغذ حمامی منتشر شده است.

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

نشانی: تهران - صندوق پستی ۳۳۷۶ - ۱۶۷۶۵، سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران

معاونت فرهنگی و روابط عمومی (اداره فرهنگی و انتشارات) وبگاه: www.aja.ir

تلفن: ٨١٩٥٩٣٨١ و ٨٨٤٧٥٥٣ نشانی الکترونیکی: ajapub@yahoo.com

مرکز توزیع محصولات فرهنگی ارتش: ۲۲۹۳۹۱۲۴

فهرست

عنوان	صفحه
پیشگفتار	۱۱
■ فصل اول: شهداي نظامي اداره عقيدي سياسي نيزوی زمیني ارتش	۱۹
○ پايوان	۲۱
۱. سرگرد شهيد هادي فرجنيا (۱۳۵۸/۶/۲)	۲۱
۲. سرگرد شهيد احمد فرزاد (۱۳۵۹/۷/۲)	۲۹
۳. سروان شهيد مسعود آشوری (۱۳۵۹/۷/۱۰)	۳۵
۴. ستاويارکم خلبان شهيد احمد عنى نجاريان (۱۳۵۹/۷/۱۱)	۵۱
۵. استواردوم شهيد محمد مسکين آشناي (۱۳۵۹/۷/۱۳)	۵۹
۶. سروان شهيد غلامرضا صداقت تلگرد (۱۳۵۹/۱۰/۱۹)	۶۹
۷. سروان شهيد فقير محمد ميلاني (۱۳۶۰/۹/۱۸)	۷۷
۸. سروان شهيد اسماعيل كمامي (۱۳۶۱/۱/۶)	۸۵
۹. سروان شهيد قدرت الله ابطحي (۱۳۶۱/۱/۷)	۹۳
۱۰. ستاوياردوم شهيد حسين اکبری تاجيک (۱۳۶۱/۱/۷)	۹۹
۱۱. سرگرد شهيد احمد صالحزاده (۱۳۶۱/۲/۱۹)	۱۰۵

۱۱۲. استوار یکم شهید محمود شهرابی (۱۳۶۷/۲/۲۲).
۱۱۳. ستوانیار سوم شهید حزت الله محمد صالحی (۱۳۶۴/۱۰/۲۳).
۱۱۴. کارمند شهید محمد علی طاهری (۱۳۶۳/۱۲/۱۹).
۱۱۵. ستوان دوم شهید احمد ملا محمدی (۱۳۶۴/۱۱/۲۰).
۱۱۶. ستوان یکم شهید عبدالحمید رنجبر (۱۳۶۴/۱۲/۲۸).
۱۱۷. ستوان دوم شهید صابر عباسی تقویر وی (۱۳۶۵/۲/۲۴).
۱۱۸. گروهبان یکم شهید محمد پورمحمد (۱۳۶۵/۲/۳۰).
۱۱۹. استوار دوم شهید نصرت الله دوستی (۱۳۶۵/۸/۲۵).
۱۲۰. ستوان دوه شهید سیننجم آدین روح القدس (۱۳۶۵/۱۱/۲).
۱۲۱. کارمند شهید علی کمالی (۱۳۶۶/۵/۲۱).
۱۲۲. ستوان دوم شهید بهرام همرد (۱۳۶۶/۵/۲۲).
۱۲۳. سروان شهید حسن آقازاده فرد (۱۳۶۷/۱/۳۲).
۱۲۴. سرهنگ دوه شهید کامران اسداللهی (۱۳۶۷/۳/۲۹).
۱۲۵. سرگرد شهید مهدی سامعی (۱۳۶۷/۴/۳۱).
۱۲۶. ستوان یکم زاده شهید فریدون غرقانی (۱۳۶۷/۴/۲۲).
۱۲۷. استوار دوم شهید حسین صادقچه (۱۳۶۷/۵/۱).
۱۲۸. استوار دوم شهید ضهیر مسیح حاجیان (۱۳۶۸/۱/۸).
۱۲۹. استوار یکم شهید رستم بیدانظر (۱۳۶۹/۱۲/۲۳).
۱۳۰. استوار یکم شهید نوذر خدادادی (۱۳۷۰/۶/۵).
۱۳۱. استوار یکم شهید محمدحسین فاصری (۱۳۷۵/۱۲/۲۳).
۱۳۲. کارمند شهید اسماعیل صفرازی (۱۳۸۱/۷/۱۶).
۱۳۳. استوار دوم شهید علیرضا رمضانی (۱۳۸۱/۱۲/۱۳).
۱۳۴. ستوان یکم شهید حسنعلی یاپایی (۱۳۸۴/۹/۱۵).
۱۳۵. استوار یکم شهید رضا سوری (۱۳۸۴/۹/۱۵).

۳۱۲	۳۶. استوزیرکم شهید امید محمدیان (۱۳۸۴/۹/۱۵)
۳۱۹	۳۷. کارمند شهید حسین مشکین (۱۳۸۴/۹/۱۵)
۳۲۲	۳۸. کارمند شهید امیر صفر (۱۳۸۴/۹/۱۵)
۳۲۹	○ وظیفه‌ها

۳۳۹	۱. ستون یکم وظیفه شهید همیون حقیقت‌دانیاعیون (۱۳۵۹/۷/۱۸)
۳۴۵	۲. سربازیکم وظیفه شهید اکبر صدرخواه (۱۳۶۰/۶/۱۱)
۳۵۳	۳. ستون یکم وظیفه شهید عبدالرضا امین‌زاده (۱۳۶۱/۶/۲)
۳۵۹	۴. گروهبان سوم وظیفه شهید عبدالرحیم حاجی‌نوری (۱۳۶۱/۱/۷)
۳۶۷	۵. سربازیکم وظیفه شهید غلامرضا بامداد (۱۳۶۱/۶/۷)
۳۷۳	۶. ستون یکم وظیفه شهید حسین همه‌کسی (۱۳۶۱/۲/۱۰)
۳۷۹	۷. ستون یکم وظیفه شهید علی‌پور (۱۳۶۱/۶/۲۱)
۳۸۷	۸. گروهبان پنجم وظیفه شهید سید‌هادی میر‌سید‌حسنی (۱۳۶۱/۶/۲۱)
۳۹۵	۹. سربازیکم وظیفه شهید حسن پیشیدگان (۱۳۶۱/۶/۲۱)
۴۰۳	۱۰. ستون یکم وظیفه شهید حسین یگان‌گفر (۱۳۶۱/۱۰/۱۱)
۴۱۱	۱۱. سربازیکم وظیفه شهید شعبان‌علی دو亨دو (۱۳۶۲/۴/۲۹)
۴۱۷	۱۲. گروهبان دوم وظیفه شهید عبدالله اسدی همشجانی (۱۳۶۳/۶/۲۰)
۴۲۲	۱۳. سربازیکم وظیفه شهید عباس چپانی (۱۳۶۳/۱۲/۲۲)
۴۲۹	۱۴. ستون یکم وظیفه شهید احسان آرمان نسب (۱۳۸۴/۹/۱۵)

۴۲۵	■ فصل دوم: شهداي نظامي حوزه مرکزی سازمان عفیدتی سیاسی ارتش
۴۲۷	○ نابوران
۴۳۷	۱. ستون سوم شهید بولفاض علی‌باری (۱۳۵۹/۸/۱۸)
۴۴۵	۲. کارمند شهید محمد حسین درخشی (۱۳۶۵/۱۰/۲۱)
۴۵۹	۳. سرتیپ شهید عباس ونطی (۱۳۸۴/۹/۱۵)

۴۷۱	سروان شهید قاسم محمدی (۱۳۸۴/۹/۱۵).....	۴
۴۷۹	ناوسروان شهید مهدی ابراهیمی (۱۳۸۴/۹/۱۵).....	۵
۴۸۵	ستوان یکم شهید سیدامیر صحرابی (۱۳۸۴/۹/۱۵).....	۶
۴۹۱	استوار یکم شهید ابوذر نورانی مطلق (۱۳۸۴/۹/۱۵).....	۷
۴۹۷	استوار دوم شهید حسین آزموده (۱۳۸۴/۹/۱۵).....	۸
۵۰۳	کارمند شهید محمد رضا سلیمانی (۱۳۸۴/۹/۱۵).....	۹
۵۱۱	کارمند شهید علیرضا خدادادی (۱۳۸۴/۹/۱۵).....	۱۰
۵۲۱	سروان آزاده شهید ابوالقاسم آقایی (۱۳۹۰/۹/۳۰).....	۱۱
۵۲۹	○ وظیفه‌ها.....	
۵۲۹	۱. ستوان یکم وظیفه شهید شاهین قدری معصومی (۱۳۷۰/۵/۲).....	
۵۳۷	■ فهرست القابی شهدا	
۵۴۳	■ منابع و مأخذ	

پیشگفتار

عاسفان چون عهد با جانان کنند جان شیرین بر سر بیمان کنند

نظام نوبای جمهوری اسلامی ایران از بد و استقرار، با چالش‌ها و مشکلات فراوانی روبرو شد. دشمنان انقلاب اسلامی، وقتی منافع خویش را از دست رفته دیدند، به هر بهانه‌ای برای سرنگونی نظام اقداماتی کردند که بر شمردن اینها در این مقال نمی‌گنجد.

مردم به پا خاسته و انقلابی ایران اسلامی که به تازگی از زیر سلطه نظام مستبد ستم‌شاهی رها شده بودند، با جان و دل، پای انقلابی که کرده بودند، ایستادند و از این دستاوردهای گران‌سینگ دفاع و نقشه‌های شوم بدخواهان را نقشی بر آب کردند. ملت پیروز و سرپرست ایران در تمام برهه‌های خوف و خطر، برای حفظ استقلال کشور و قطع وابستگی به مستکبران جهانی، تمام‌قد در صحنه حاضر بود. مسئولان نظام نیز به پشتوانه چنین مردمی فداکار، در عرصه‌های بین‌المللی و دیپلماسی، قاطعانه در برابر زیاده‌خواهی‌های سردمداران کفر و استکبار مقاومت می‌کردند.

دشمنان وقتی دیدند توطئه‌ها، ترورها، غائله‌های تجزیه طلبانه، درگیری‌های قومی و قبیله‌ای، کودتاهای نافرجام و صدها نقشه براندازی، بر پیکره مقاوم جمهوری اسلامی ایران کارگر نمی‌افتد و این نهال نوبای رفته رفته در حال تنومند شدن است. طوری که تبر زهرآگین آنها توان قطع کردنش را ندارد، طرحی شوم درانداختند. آنها مزدوری خود فروخته و جاه طلب، چون صدام را که داعیه رهبری و سیادت عرب منطقه و غرب آسیا (خاورمیانه) را در سر داشت، تحریک کردند تا به ایران اسلامی حمله نظامی کند.

رژیم بعد عراق از ابتدای سال ۱۳۵۸ گهگاه، تحرکاتی تجاوزکارانه در مرزهای جمهوری اسلامی ایران داشت و در برخی موارد نیز مرزداران ما را اسیر میکرد و یا به شهادت میرساند. طوری که «از تاریخ سیزده فروردین ۱۳۵۸ تا شروع رسمی و همهجانبه جنگ در شهریور ۱۳۵۹، جمعاً ۶۳۶ مورد تجاوز و نقض حریم زمینی، هوایی و دریایی در ارتباط با مرزهای جمهوری اسلامی ایران داشته است.»^۱

صدام پس از این تحرکات، با حمایت و چراغسوز استکبار جهانی و همکاری تعدادی از کشورهای منطقه، حمله نظامی گسترده را در دستور کار قرار داد. آنها در تحلیل خود به این نتیجه رسیده بودند که ارتش ایران پس از انقلاب بهشدت ضعیف شده و ناب مقاومت در برابر هجوم برق آسای آنها را نخواهد داشت.

ارتش در آن موقع سامان درستی نداشت. در آن تصفیه صورت گرفته بود، فرماندهانی هم که باقی مانده بودند، به دلیل چندستگی و چندصدایی در ارتش و میهم بودن اوضاع، توان تصمیم‌گیری و خطرپذیری را نداشتند. اغلب نیروهای رده پایین ارتش نیز - بهسبب تبلیغات مسیموم احزاب و سازمان‌های معاند که در ارتش رخته کرده بودند، و انحلال ارتش یا ایجاد ارتش بی‌طبقه توحیدی را در بوق و کرنا میکردند - اطاعت‌پذیری لازم را از فرماندهان نداشتند. برخی مسئولان نظام نیز با این استدلال که انقلاب اسلامی سر جنگ با کسی ندارد، پرداختن به امور نظامی و توسعه تجهیزات دفاعی را به عمد یا غیرعمد، اولویت خود نمیدانستند.

در چنین شرایطی (از سال ۱۳۵۸) اداره سیاسی ایدئولوژیک ارتش با فرمان حضرت امام خمینی «ره» ایجاد شد تا ارتش انقلاب را از بُعد معنوی و مکتبی متتحول و آن را در تراز یک ارتش انقلابی و بصیر، در جهت آرمان‌های انقلاب اسلامی سازد. این اداره که بعدها نام سازمان عقیدتی سیاسی بر خود گرفت، برای دستیابی به این هدف، با بهره‌گیری از روحانیون فاضل و انقلابی حوزه‌های علمیه که داوطلبانه، خدمت در ارتش را بر می‌گزینند و جذب نیروهای ارتشی مؤمن از

۱. اسرای عراقی یا میهمان، محمدحسن حبیبیان، شاداب عسگری، ساحادم، ۱۳۹۱، ص. ۲۶

بدنه ارتش، شالوده سازمان عقیدتی سیاسی را بنا نهاد. اما به دلیل اوضاع حاکم بر ارتش آن روز که شمه‌ای از آن ذکر شد، پذیرش این نهاد انقلابی در ارتش خیلی هم باسهولت و آسانی همراه نبود. در بدو امر، سازمان عقیدتی سیاسی ارتش با مشکلات عدیده‌ای مواجه بود که می‌بایست آنها را یکی پس از دیگری رفع می‌کرد. اهم این مشکلات را می‌توان در سه مورد خلاصه کرد:

مشکل اول، حفظ موجودیت و مانایی ارتش بود. نیروهای خسد انقلاب در درون و بیرون از ارتش، خواستار انحلال ارتش و تشکیل ارتشی خلقی و ملی و تصفیه اکثر کارکنان آن بودند. پدیدآورندگان این نهاد انقلابی در ارتش و دست‌اندرکاران آن، به خوبی می‌دانستند که این نوع برخورد با ارتش، جز تحقق خواست دشمنان انقلاب و از هم پاشیدگی ارتش، دستاورد دیگری ندارد. از این‌رو، با عزمی جزم و با الهام گرفتن از رهنمودهای معمار کبیر انقلاب اسلامی و ابرام و پافشاری نمایندگان امام در شوایع عالی دفاع و ارتش، به ویژه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، ارتش را حفظ و برای تحول آن از لحاظ اتفاقی و مکتبی اصرار ورزیدند تا اینکه سرانجام، این توطئه شوم در نطفه خفه شد.

مشکل دوم این بود که عواملی در ارتش با تحریک‌گذاشتمانی مغرض و معاند در خارج از ارتش، مرتب القاء می‌کردند که تشکیل چنین سازمانی در ارتش نه تنها در جهت حفظ و انسجام ارتش نیست، بلکه سپردن نظامیان به جوهرهای اعدام و گذراندن آنان از دم تبع است. حتی برخی پا را از این فراتر گذاشتند، نقشی چون ساواک و یا ضداطلاعات در ارتش را کارکرد این نهاد مطرح می‌کردند.^۲ این القایات نابهجه باعث شده بود که خیلی از نظامیان و فرماندهان در تشکیل سازمان عقیدتی سیاسی دچار شک و دودلی شوند. به همین علت، از

^۲. شهید حجت‌الاسلام محمد نوری خواه سرپرست دایرۀ سیلی ایندولوزیک استاد آجا در سال ۱۳۶۱، درباره مشکلات اولیه نهاد عقیدتی سیلی در ارتش، طی مصاحبه‌ای با مجلۀ صف می‌گوید: «سو، تفاهم‌هایی که در بعضی مواقع پیش می‌آید و فکر می‌کنند که سیاسی ایندولوزیک مثل بعضی از ادارات زمان طاغوت می‌باشد، در حالی که باید گفته شود که سیاسی ایندولوزیک، سیاست و عقیده اسلام را می‌خواهد عرضه بدارد و هیچ آزادی فکری نیست که از عقیده و سیاست اسلام بهدور باشد... حالا برادران و خواهران که بعضی از مواقع برایشان سوئونه‌ها مانند ایجاد می‌شود، بایند سوال بکنند و هیچ لشکالی ندارد.» صفحه، شماره ۲۶، آذر ۱۳۶۱، ص ۶۵

خود رغبتی برای همکاری با این نهاد انقلابی نشان نمی‌دادند. مستولان سازمان عقیدتی سیاسی ارتش با ارتباطات، نشست‌ها، سخنرانی‌ها و روشنگری‌های عالمانه و اقناع کننده، به تدریج توانستند این طرز تفکر را از ذهن ارتشیان مردد و مشکوک بزدایند و جای آن، اعتماد، همدلی و همراهی بنشانند.

مشکل سوم که شاید خیلی به چشم نمی‌آمد ولی خطر آن به مراتب بیشتر از دو مشکل قبل بود. وجود عناصری نفوذی و تندرود انجمن‌های اسلامی بود که با انگیزه‌های مختلف در این انجمن‌ها - که قرار بود بار و همراه سازمان عقیدتی سیاسی باشند - خریده بودند و تیشه به ریشه این نهاد می‌زدند. هر جا هم که دستشان رومی شد و بنای حذف یا برخورد با آنها گذاشته می‌شد، فریاد و اسلامای آنها گوش فلک را پُر می‌کرد. دست‌اندرکاران سازمان عقیدتی سیاسی ارتش با کمک عناصر مؤمن و انقلابی خود انجمن‌های اسلامی، در صدد برآمدند که خانه‌تکانی کرده، مجموعه‌های اسلامی موجود در ارتش را لوث وجود این عناصر پاکسازی کنند. اما کار به این آسانی نبود تا اینکه از حضرت امام استمداد طلبیده شد و ایشان نیز در یک حکم قاطع و انقلابی، دستور پاکسازی و تصفیه انجمن‌های اسلامی را صادر فرمودند.

این حکم، زمینه‌های جراحی و سپس ادغام انجمن‌های اسلامی بگان‌های ارتش در سازمان عقیدتی سیاسی را فراهم کرد. چرا که بلاfacسله از سوی مدیریت تحقیق و ارزیابی اداره سیاسی

۲. عضای انجمن‌های اسلامی در ارتش از کارکنان مذهبی، دلسوز و معهدی بودند که 'کثیرشان نیز سبقه مبارزاتی با رژیم علیئت داشتند. این افراد پس از پیروزی انقلاب به صورت خودجوش و با الگوییزیری از نهادها و سازمان‌های خارج از ارتش، انجمن‌های اسلامی را در ارتش شک دادند. آنها در صدد نهادیت کردن فرهنگ و ارزش‌های اسلامی در ارتش بودند و در این زمینه، خدمات ارزشمندی نیز انجام دادند. اما افرادی فرست طلب، نفوذی و تندرود هم در این انجمن‌ها رخمه کرده بودند که عملکردی خلاف نیت بنیانگذاران آنها داشتند. بدترین و با کمک اعضای انجمن اسلامی و نهاد عقیدتی سیاسی، این افراد شناسایی و طرد شدند. پس از مدتی نیز انجمن‌های اسلامی در تشکیلات عقیدتی سیاسی ادغام و اکثر نیروهای منعه و مؤمن آنها در این نهاد مشغول خدمت شدند.

ایدئولوژیک ارتشن، اطلاعیه‌ای در این مورد صادر و امر تصفیه عناصر ناهمگون با عقیدتی سیاسی را به اجرا درآوردن.^۴

این شرایط حاکم بر ارتشن و جامعه بود که صدام و اربابانش را به این تحلیل رسانده بود که ارتشن ایران تضعیف شده و انسجام لازم را ندارد و او خواهد توانست با حمله به ایران، در مدت زمان کوتاهی این کشور را به اشغال خود درآورد. اما این تحلیل از انقلاب و ارتشن ایران تحلیل درستی نبود. ارتشن شاید مشکلاتی در درون داشت، ولی به اندازه کافی قوی بود و نیاز به نیرویی انگیزشی داشت تا ظرفیت و توانش را منسجم کند و برای دفاع از وطن به میدان بیاورد.

امام خمینی «ره» که ارتشن را قبل از انقلاب و پس از آن از مردم می‌دانستند و همیشه از آن حمایت کرده بودند، این بار نیز در پیامی که در روز دوم جنگ خطاب به ملت ایران و نیروهای مسلح صادر فرمودند، از ارتشن پشتیبانی و از خدمات ارتشیان قدردانی کردند. ایشان در این پیام، تضعیف نیروهای مسلح را عقلاء و شرعا حرام و کلمک به ضدانقلاب عنوان کردند و اطاعت از شورای فرماندهی را واجب شمردند.^۵ با این پیام، امام به ارتشن هویت دادند و روحیه و انگیزه ارتشیان را به طرز شگرفی مضاعف کردند.

در پی فرمان امام، ارتشن با انسجام و اتحاد درونی خود و با یاری نیروهای سپاهی و مردمی، شجاعانه در مقابل تجاوز دشمن تا دندان مسلح ایستاد و در زمان کوتاهی توانست پیشروی عراق را سد و در خیلی از جبهه‌ها آن را زمین گیر کند. درباره شرح دلایل مردمی‌های ارتشن در دفاع مقدس، زیاد گفته و نوشته شده است که فعلًا موضوع بحث ما در این مختصر نیست. در اینجا موضوع بحث، بررسی از تاریخ جنگ برای تبیین نقش سازمان عقیدتی سیاسی ارتشن در دفاع مقدس است که درباره آن کمتر گفته و یا نوشته شده است.

^۴ ر.ک، حسف، ش ۲۵، دی ۱۳۶۰، ص ۷۷. «بن اطلاعیه در قالب بک مقاله نسبتاً طولانی است که با تمسک به فرمائیات حضرت

امام و حنود اخبارات قانونی خود، در صدد تبیین و تشریح این امر برمی‌آید.»

^۵ ر.ک، صحیفة نماج، ج ۱۳، ص ۲۲۸.